

Jules Verne - giấc mơ là hạt giống của hiện thực

◇ NHẬT ANH

Một ngày tháng giêng năm 1863, nước Pháp bỗng xôn xao vì cuốn tiểu thuyết nhỏ vừa xuất bản viết về cuộc phiêu lưu của đoàn thám hiểm, dẫn đầu bởi tiến sĩ Fergusson. Đối mặt với sự giận dữ của dân bản xứ, sự hung bạo của bầy khí đầu chó và cái chết mòn mỏi vì mất nước trên suốt cuộc hành trình, những con người can đảm dần thân vào nơi đen tối nhất của lục địa đen châu Phi trên một quả kính khí cầu. Câu chuyện như một nhật ký du lịch thực thụ với các hiện tượng tự nhiên được mô tả sống động, kinh độ vĩ độ được ghi chép rõ ràng và chuyến phiêu lưu thì trên cả tuyệt vời. Lê tất yếu, độc giả không thể cưỡng lại sự cuốn hút của tác phẩm.

Cuốn tiểu thuyết nói trên vừa ra đời, nhật báo Le Figaro đã nhận xét: *"Liệu cuộc hành trình của tiến sĩ Fergusson có thật? Tất cả những gì chúng ta có thể nói là nó hấp dẫn như một cuốn tiểu thuyết nhưng cũng tỉ mỉ và logic như một quyển sách khoa học. Chưa từng có chuyến du lịch nào được khám phá chi tiết và đúc kết hết sức nghiêm túc như vậy"*.

Đó là tác phẩm "Năm tuần trên kính khí cầu" của Jules Verne - một tiểu thuyết gia thế kỷ 19, người đã khai sinh ra dòng tiểu thuyết khoa học viễn tưởng với những tiên đoán rất thông minh về kỹ thuật công nghệ trong tương lai như: tàu ngầm, máy bay, các tòa nhà chọc trời, thậm chí là du hành đến mặt trăng...

Nhiều độc giả cho rằng, Jules Verne là một nhà khoa học hoặc một người du hành khắp thế giới, nhưng sự thật không phải. Tất cả những gì ông có chỉ là sự say mê tiến bộ kỹ thuật công

nghệ, niềm tin mạnh mẽ vào con người và khoa học, và trên tất cả là một trí tưởng tượng tuyệt vời.

Trí tưởng tượng chấp cánh cho những điều kỳ diệu

Năm 12 tuổi, Verne từng khẳng định với cha mẹ: *"Trong tương lai, con sẽ đi du lịch bằng trí tưởng tượng"*. Điều đó đã trở thành sự thật theo một cách mà cha mẹ ông có lẽ chưa bao giờ ngờ tới. Nhờ sự động viên của Alexandre Dumas và Victor Hugo - hai đại văn hào của nước Pháp, những người đã khuyên ông nên theo nghiệp viết, đặc biệt là cái duyên gặp gỡ Pierre Jules Hetzel, một trong những nhà xuất bản lớn nhất nước Pháp thế kỷ 19, Jules Verne đã dùng chân tại mảnh đất viết lách màu mỡ và "ném mình" vào đó, thỏa sức phát huy trí tưởng tượng.

Như tất cả những tiểu thuyết gia khác, tưởng tượng là chất liệu đầu tiên và chủ yếu để Jules Verne sáng tạo văn

Nhà văn Jules Verne
(08/02/1828 - 24/3/1905)

chương. Nhưng trí tưởng tượng của Jules Verne được đặt trên nền tảng những kiến thức khoa học kỹ thuật vững chắc.

Khi viết tác phẩm đầu tay: "Năm tuần trên kính khí cầu", bản thân Jules Verne chưa từng đặt chân đến châu Phi. Ông đã phải đọc rất nhiều tác phẩm khác như: The Balloon Hoax của Edgar Allan Poe, câu chuyện về một nhóm người Anh vô tình băng qua Đại Tây Dương trên kính khí cầu, và Unparalleled Adventures of One Hans Pfaall của nhà văn Poe, viết về một chuyến đi dùng kính khí cầu để đến mặt trăng.

Để thêm kiến thức thực tế về châu Phi, ông tìm đọc chuyên mục "Vòng quanh thế giới" trên các tạp chí du lịch xuất bản hàng tuần, thu thập cẩn thận các số liệu, mô tả, bản đồ, hình minh họa. Những nghiên cứu khoa học của ông được thực hiện nhờ đọc sách, thảo luận với bạn bè và những

người hiểu biết khác, nhờ đó ông bắt kịp và rất nhạy bén với tiến bộ công nghệ của thời đại.

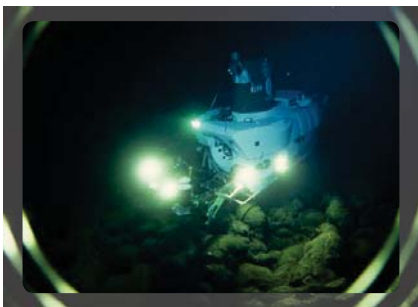
Nhưng, điều quan trọng nhất mang đến cho tác phẩm của ông hơi thở chân thật đến không ngờ chính là niềm tin mạnh mẽ rằng tất cả những điều đó sẽ sớm thành hiện thực. Như ông từng nói: *Điều mà một người tưởng tượng ra, người khác có thể biến thành hiện thực. (Anything one man can imagine, other men can make real).*

Tiểu thuyết của Verne khiến độc giả vừa thán phục vừa bối rối: *"Là thật hay chỉ là tưởng tượng?"*, *"Họ đã làm điều đó như thế nào?"*, *"Liệu con người có thể thực sự làm được như thế không?"*.

Trí tưởng tượng làm con người trở nên vĩ đại

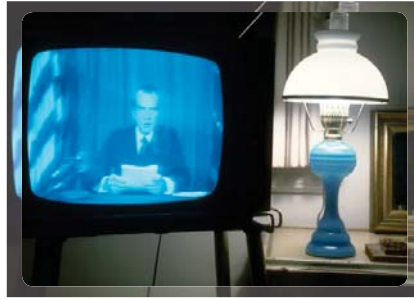
Và lịch sử đã chứng minh, Jules Verne chính là bậc tiên tri kỳ tài. Chạm ngõ thế kỷ 21, hàng loạt ý tưởng khoa học ngỡ như viễn vông cách đây hơn thế kỷ của ông trong các tác phẩm nổi bật: Cuộc du hành vào tâm trái đất (1864), Hai vạn dặm dưới đáy biển (1870), Tám mươi ngày vòng quanh thế giới (1873)... đã thành sự thật:

- Siêu tàu ngầm hoành tráng Nautilus trong tác phẩm "Hai vạn dặm dưới đáy biển" chính là hình mẫu của nhiều tàu ngầm hiện đại ngày nay. Đặc biệt là chiếc Circa-1964 chở được 3 hành khách, cũng sử dụng nguồn pin điện như Nautilus.

- Dự đoán về hình thức truyền thông tương lai trong tác phẩm "Năm 2889" của Jules Verne: *"Thay vì cầm một tờ giấy chỉ chít chữ, ngẫu nhiên cập nhật thông tin trong ngày thì sẽ có người đọc bản tin cho bạn vào mỗi buổi sáng"*- rất giống với bản tin buổi sáng đọc trên ti

vi hoặc radio ngày nay.

- Cổ xe thần kỳ du hành vũ trụ trong tác phẩm "Từ trái đất đến mặt trăng" tương tự với bộ phận hình nón "Lunar Module" trên đỉnh tên lửa của NASA.

- Sự thành công của tàu Apollo 11 trong chuyến bay lên mặt trăng năm 1969 đã được Jules Verne dự đoán với sự chính xác đáng kinh ngạc trong tác phẩm "Từ trái đất đến mặt trăng" xuất bản năm 1865. So với tính toán của Jules Verne là 40.000 km/h thì con số 38.720 km/h là vận tốc thực tế tàu Apollo đạt được.

Khoa học hiện đại đang chào đón những tiến bộ công nghệ kỳ diệu được Jules Verne tiên đoán cách đây

hơn thế kỷ. Những thuyền trưởng Nemo, giáo sư Lidenbrok, nhà quý tộc Phillip Ford... đã trở thành thần tượng của biết bao người trẻ mê phiêu lưu mạo hiểm. Theo thống kê của UNESCO, vượt qua cả Karl Max, Hemingway, John Henry, Jules Verne là tác giả có số lượng tác phẩm được chọn dịch lớn thứ 2 trên thế giới.

Vẫn còn nhiều ý tưởng khoa học của Jules Verne chưa thành hiện thực, như việc du hành vào tâm trái đất, xây dựng những thành phố lộng lẫy dưới đáy dương... nhưng tác phẩm của ông đã trở thành nguồn cảm hứng cho nhiều người dẫn thân vào hành trình khám phá cuộc sống. Hubert Reeves trở thành nhà thiên văn học nổi tiếng; J-P. Haigeneré, một người Pháp trở thành phi hành gia nhờ đọc "Từ trái đất đến mặt trăng", Nicolas và Gilles, hai thanh niên người Pháp háo hức bắt chước nhân vật Michael Fogg đi vòng quanh thế giới trong 80 ngày,...

Có thể nói, sự say mê khoa học, trí tưởng tượng và niềm tin vào những giấc mơ của Jules Verne đã chấp cánh cho rất nhiều nhà lữ hành hiện đại. Nếu Einstein cho rằng: *"Trí tưởng tượng còn quan trọng hơn tri thức"*, còn J. Dewey khẳng định: *"Mỗi thành công vĩ đại trong khoa học đều bắt nguồn từ trí tưởng tượng hết sức sáng tạo"*, thì đọc tác phẩm khoa học viễn tưởng của Jules Verne cho ta thấy: giấc mơ là hạt giống của hiện thực. ◻

